

Міжмовна симетрія при вивченні третьої іноземної мови (шведської)

Практика викладання іноземних мов показує, що труднощі вивчення кожної іноземної мови значно зменшуються в порівнянні із зусиллями на засвоєння першої іноземної мови. «Вивчення кожної наступної іноземної мови відбувається дещо швидше за наявності сформованих навичок та умінь в основній іноземній мові, проведення паралелей, порівнянь та свідомого аналізу мовних явищ та структур» [4, с.121]. Позитивне перенесення досвіду вивчення першої іноземної мови може відобразитися на трьох рівнях: 1) мовно-мислинневої діяльності: чим більше мов людина знає, тим більше розвинуті її мовно-мислительні механізми, такі як пам'ять, зорове та слухове сприйняття; 2) мови: схожі лінгвістичні явища в першій та другій іноземних мовах; 3) на рівні навчальних умінь, якими студент оволодів, у процесі вивчення першої іноземної мови і які переносяться ним на оволодіння другої та третьої іноземних мов та полегшують процес засвоєння[6].

Об'єктом нашого дослідження є явище мовної симетрії в рідній мові (українській), першій (англійській), другій (німецькій) та третій (шведській) іноземних мовах, а мета нашої розвідки – розглянути її особливості. Це дослідження є актуальним і перспективним та підтверджується недостатністю вивчення міжмовної лексики.

В навчанні третьої іноземної мови велике значення має попередній лінгвістичний досвід студентів, який включає знання, уміння та навички, набуті ними при вивченні рідної, першої та другої іноземних мов, і позитивно впливає на засвоєння третьої іноземної мови. Йдеться про контрастивний підхід, який в кожному конкретному випадку значною мірою залежить від фактору «паралелі» мов, з яких одна вивчається, як перша, інша – в якості другої іноземної мови, бо саме міжмовний контакт конкретних двох мов, спільне й відмінне в мовах на всіх рівнях створює потенційну основу для позитивного перенесення й інтерференції[3, с. 58]. «Цей метод застосовується до вивчення будь-яких мов – споріднених і неспоріднених» [2].

При вивченні третьої іноземної мови привертають увагу слова, які подібні за формою, власне звуковим чи буквеним складом, «оформлені згідно із закономірностями цих певних мов» [5]. В інтернаціоналізмі завжди буває ідентичним або подібним лексичне значення, тоді як схожість форм може базуватися на звучанні, написанні та «внутрішній формі» (мотивації) [1]. Наприклад, слова з повним співпадінням форм звучання та написання, які ще називають «міжмовними омонімами»: *англ. radio– нім. Radio– шв. radio– укр.радіо*; *англ. aspect– нім. Aspekt– шв. Aspect– укр.аспект*. Слова з частковою схожістю форм звучання та написання, які ще називають «міжмовними паронімами», наприклад: *англ. album– нім. Album– шв. album– укр.альбом*; *англ.*

museum– нім. *Museum*– шв. *museum*– укр. музей; англ. *carton*– нім. *Karton*– шв. *kartong*– укр. картон; англ. *group*– нім. *Gruppe*– шв. *grupp*– укр. група. Це приклади мовної симетрії в українській, англійській, німецькій та шведській мовах.

Слід зауважити, що у зазначених вище прикладах слова співпадають за значенням в усіх мовах. Але, ступінь схожості, а звідси – й легкість впізнання, може бути суттєво різною у різних мовах. Можна говорити про явну та напівприховану міжнародність знаків, але їхні особливості у будь-якому випадку підтверджуються їхньою функцією при зіставленні мов [1, с. 20]. Наприклад, англ. *magazine* = нім. *Magazin* = шв. *magasin* ≠ укр. *магазин*, оскільки в англійській, німецькій мовах та шведській мовах це слово означає журнал; укр. *аспірант* ≠ англ. *aspirant* = нім. *Aspirant* ≠ шв. *aspirant*, так як в українській мові *аспірант* – це особа, яка готується до педагогічної або наукової діяльності при вузі чи науково-дослідному інституті, а в англійській та німецькій мовах – це кандидат, претендент, у шведській мові – це стажист; англ. *mat* (килим) ≠ шв. *mat* (їжа) ≠ нім. *Matt* (мат у шахматах) = укр. *мат* (у шахматах, а також безнадійне, безвихідне становище, кінець).

Отже, міжмовна симетрія має широке застосування у вивченні та викладанні іноземних мов, полегшує спілкування між носіями різних мов, сприяє повсякденній комунікації, передає інформацію стосовно культурно-історичних контактів між різними народами тощо.

Але, не дивлячись на спільність категорій, ряд збігів у понятійній сфері, тренування лексичних і граматичних явищ другої і третьої іноземних мов не повинно бути менш інтенсивним, ніж першої мови. На всіх етапах вивчення мов посилюється роль викладачів, яким слід звернути увагу студентів на ряд відмінностей у загальних категоріях першої (англійської), другої (німецької) та третьої (шведської) іноземних мов. З розвитком умінь і навичок студентів у другій та третій іноземних мовах, збільшенням обсягу засвоєного мовного матеріалу, відбувається постійне зменшення впливу першої іноземної мови на другу та третю чи другої іноземної мови на третю. З часом студенти починають усвідомлювати внутрішні закони побудови систем другої та третьої іноземних мов, формується «відчуття мови».

Список використаної літератури

1. Акуленко В. В. Вопросы интернационализации словарного состава языка. Харьков: ХГУ, 1972. 215 с.
2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. Київ: Видавничий центр «Академія», 2006. 464 с.
3. Лобачук І. М. Теоретико-методичні аспекти викладання другої іноземної мови. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. 2013. № 40. С. 56-60.

4. Палій О.А. Про підвищення ефективності навчання другої іноземної мови в ЗНЗ. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім.Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2014. № 1. С.120-124.

5. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. С. 188.

6. Як вивчати дві іноземні мови у школі. *Сучасна освіта*.URL: <http://osvita.ua/school/method/36429/>(дата звернення: 08.03.2021).

Корчук Б. Л., *вчитель іноземної мови вищої категорії,
ЛНВК «ЗОШ I-II ступенів № 24 – технологічний ліцей»*

Принцип комунікативної спрямованості навчання польської мови

Враховуючи інтеграцію України в політичне, економічне і культурне життя Європи і всього світу, перед викладачами іноземної та зокрема польської мови постає завдання формування мовних та мовленнєвих компетенцій учнів.

Принцип комунікативної спрямованості навчання, який передбачає практичне опанування учнями мовленнєвих умінь на рівні, достатньому для здійснення іншомовного спілкування в чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні й письмі та оволодіння основами усного та письмового перекладу.

Одним з основних прийомів цього методу є імітація ситуацій з реального життя, покликаних стимулювати учнів до активного «говоріння». При цьому дуже важливо, щоб теми були живими, пов'язаними з повсякденним життям студентів, проблемами, що їх займають.

Із семи країн, з якими межує Україна, найтісніші культурні, економічні та соціальні зв'язки у неї налагоджені з Польщею. І хоча з цією країною наші громадяни добре знайомі, адже їздять на закупа в Польщу, навчаються в польських вузах чи працюють у польських роботодавців (95 % польських заробітчан з-за кордону – українці), а багато хто навіть веде свій бізнес в Польщі, польська мова часто залишається загадкою для українця, породжуючи непорозуміння і ускладнюючи спілкування між представниками наших народів.

Саме тому все більше українців прагне вивчити польську мову. Володіючи польською, ви можете почувати себе на території цієї країни впевненіше та комфортніше, знаючи, що завжди зможете порозумітись із місцевими мешканцями, а отже, купите необхідне, дізнаєтесь дорогу, домовитесь з партнерами, а навчаючись, швидше знайдете спільну мову із однолітками та заведете друзів. Крім того, ви справите враження культурної та освіченої людини, яка поважає ідентичність та самобутність польського народу.

Польська мова належить до західнослов'янської мовної групи індоєвропейських мов. Відокремлюватись вона почала у 9 ст., а перші записи польською датовані 13 ст. На сьогодні польську мову вважають рідною і спілкуються нею більш як 44 мільйони людей. Це другий по кількості носіїв